Redactiunea, Administratiunea si Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr 22.
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciuri:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena *Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Oto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M.Dukes, A.Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Preţul inserţiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

„Gazeta" iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulu I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 254. — Braşovŭ, Vinerĭ 18 (30) Noemvrie — 1888.

Braşovŭ, 17 Noemvre v.

Ḑis'a procurorulŭ, care a susţinutŭ acusaţiunea în procesulŭ de pressă alŭ luĭ Albu, că „Românii, ca ori-ce poporŭ, care n'are nicĭ cultură, nicĭ literatură, nicĭ artă-se alipescŭ cu fanatismŭ la religiune, care suplinesce la ei trebuinţele sciinţei, literaturei şi artei."

E adevĕratŭ, că ne iubimŭ religiunea până la fanatismŭ şi mulţămită acestei împrejurărĭ, care atâta amărîciune îi pricinuesce procurorului, ca tuturorŭ şoviniştilorŭ ungurĭ, amŭ rĕmasŭ Românĭ curaţĭ, nepângăriţĭ, cu tóte încercările din trecutŭ ale Calvinilorŭ, d'a ne face sĕ părăsimŭ religiunea nóstră şi părăsind'o sĕ ne îmormântămŭ naţionalitatea în maghiarismŭ.

Ce privesce aserţiunea acusatorului, că n'am avé nicĭ cultură, nicĭ literatură, nicĭ artă, mărturisimŭ că ea, şi décă ar fi adevĕrată, n'ar face decâtŭ a arunca unŭ blamŭ în faţa regimurilorŭ unguresci.

Orĭ-ce omŭ nepreocupatŭ, unŭ streinŭ neiniţiatŭ în starea lucrurilorŭ dela noi, va întreba: dér bine, cele trei milióne de Românĭ nu contribue şi ele la sarcinile statului, ca în mĕsura greutăţilorŭ ce le supórtă sĕ se bucure şi Românii de tolósele publice?

Ce vorŭ rĕspunde procurorulŭ, guvernulŭ orĭ şoviniştii ungurĭ? Puté-vorŭ ei ḑice, că nu contribuimŭ deopotrivă cu naţionalitatea maghiară la tóte sarcinele statului? Nu, acésta nu o vorŭ puté ḑice, vorŭ puté ḑice însĕ, că ne'mbiă cu cultura, cu literatura, cu arta ungurâscă, dér că noi le refusămŭ.

Negreşitŭ, că va uimi acestŭ felŭ de *dărnicia* ungurâscă pentru naţionalitatea românéscă, care nu e o adunătură venită de erĭ-alaltaerĭ în aceste ţĕrĭ şi care are pe lângă altele şi dreptulŭ la cultură, literatură şi artă românéscă, findŭ şi o naţionalitate cu totulŭ diferită de rassa maghiară. Va uimi, ḑicemŭ, că guvernulŭ ne îmbiă cu cultură, literatură şi artă streină, contrare înclinărilorŭ, caracterului şi firei poporului românŭ.

E cu putinţă într'unŭ asemenea casŭ, ca acelŭ streinŭ nepreocupatŭ sĕ nu ḑică, că curióse stărĭ domnescŭ la noi? E cu putinţă sĕ nu se gândéscă la nenumĕrate pedecĭ ce trebue că ni-se punŭ în calea desvoltărei nóstre? Şi cercetândŭ va afla:

că ni-se 'nchidŭ în fie-care anŭ şcóle sub pretextŭ că arŭ fi necorĕspundĕtóre, înfiinţându-se în locu-le şcóle unguresci, orĭ că ni-se trântescŭ în faţa şcólelorŭ românescĭ şcóle unguresci;

că ni-s'au desfiinţatŭ şcólele românescĭ de industriă, silindŭ pe copii Românilorŭ sĕ mérgă la şcólele industriale unguresci;

că li-s'a interḑisŭ Românilorŭ de a-şĭ ridica gimnasii în Caransebeşŭ şi în Arad;

că ni-s'a întrodusŭ limba ungurâscă în şcólele nóstre încă din clasa întéia primară, în care copii abia ajungŭ sĕ silabiseze în limba lorŭ maternă, necum sĕ mai pótă învĕţa o limbă greóiă, contrară spiritului românesc, cum este limba ungurâscă;

că ni-se ţinŭ în posturĭ cu forţa, de către regimŭ, dascălĭ rĕi, destituiţĭ de autorităţile nóstre autonóme bisericescĭ-şcolare, numai ca sĕ nu ne progreseze şcólele, orĭ fiind-că aceĭ dascălĭ suntŭ unelte unguresci;

că nicĭ învĕţătorĭ, nicĭ profesorĭ nu mai potŭ fi la şcólele nóstre aceia, carĭ nu sciu limba maghiară, ca şi cum cultura şi sciinţa ar atêrna de cunoscinţa acestei limbĭ;

că copiii Românilorŭ, carĭ de nevoiă învéţă la şcólă ungurâscă, şiliţĭ orĭ din lipsa unei şcóle românescĭ, prefăcută, în multe locurĭ, prin uneltirĭ în şcólă ungurâscă, nu audŭ bóbă românéscă în şcólă şi nicĭ iertatŭ nu le este a vorbi românesce.

Va afla multe de totŭ, şi resultatulŭ gândirei sale puté-va fi altulŭ, decâtŭ că poporului românŭ i-se punŭ beţe în rótele desvoltării sale culturale, în scopŭ de a'şĭ perde cu timpulŭ naţionalitatea maghiarisându-se?

Dér acusatorulŭ publicŭ a tăcutŭ înfundatŭ despre tóte acestea, căcĭ bine scia, că amintindu-le s'ar fi adusu cea mai grea acusaţiune asupra regimului.

Destulŭ ne mirămŭ, că a îndrăsnitŭ sĕ afirme — mâniatŭ că ceremŭ sĕ se ajutore din banii noştri ce intră în visteria statului şcólele nóstre confesionale, — că nicĭ şcólele confesionale unguresci n'au ajutóre.

Ei bine, e cu putinţă sĕ nu scie procurorulŭ, că şi în bugetulŭ ministerului cultelorŭ şi instrucţiunei publice pe anulŭ 1889 suntŭ înscrise sume de banĭ pentru subvenţionarea unorŭ şcóle confesionale unguresci, între carĭ figuréză şi gimnasiulŭ din Seghedinŭ?

Décă n'a sciutŭ, cu atâtŭ mai rĕu pentru acusatorulŭ publicŭ, că afirmă neadevĕrurĭ în faţa publicului; ér décă a sciutŭ, ceea ce credemŭ, atuncĭ a blamatŭ pe stăpânii sĕi, carĭ'şĭ iau refugiulŭ la asemenea manoperĕ, ca sĕ amăgéscă opiniunea publică din afară.

Nu se va găsi unŭ singurŭ procurorŭ, care se fiă în stare a nega afirmările şi dovеḑile nóstre de mai susŭ, precum nu se va găsi nicĭ unulŭ, care sĕ fiă în stare a nega faptulŭ:

că la judecătorii nu ni-se primescŭ hârtii scrise în limba românéscă;

că la cărţile funduare până şi actele originale ale partidelorŭ se refusă, décă nu suntŭ traduse în unguresce;

că oficiile de dare nu dau banĭ decâtŭ numai pe chitanţe scrise în limba ungurâscă;

că peste totŭ în afacerĭ cu oficiile publice nu-o mai poţĭ scóte la cale fără limba ungurâscă;

că tribunalele judecă părţile şi le dau sentinţele numai în limba ungurâscă.

Şi în faţa unorŭ asemenea fapte, acusatorii publicĭ ai regimului au cutezanţa a face pressa naţionalităţilorŭ mincinósă, când vorbesce de asuprire şi de nedreptăţire.

E calumniă şi neadevĕrŭ, că poporulŭ sĕrăcesce nu numai din causa dărilorŭ celorŭ grele, ci şi din aceea causă, că maghiarisându-se tóte oficiile, bietulŭ ţĕranŭ pentru orice hârtiă trebue sĕ plătéscă, ca sĕ i-se scrie în unguresce, şi sufere mulţime de pagube din causa întârḑierilorŭ şi a altorŭ neajunsurĭ ce le pricinuesce acéstă stare de lucrurĭ?

E calumniă şi neadevĕrŭ, că în tóte cestiunile economice, când e vorba de Ardélŭ ântêiu suntŭ consultaţĭ de regimŭ matadorii ungurĭ, că óre cutare lege, ordinaţiune orĭ dispoşiţiune nu cumva vatĕmă interesele unguresci, dér nicĭodată nu se consultă şi interesele românescĭ?

E calumniă orĭ neadevĕrŭ, că pĕmêntulŭ Hunedórei se coloniséză cu Ciangăi în scopulŭ maghiarisărei?

E calumniă orĭ neadevĕrŭ, că în Bârcia mică s'a făcutŭ în anii din urmă propagandă de calvinisare?

E calumniă orĭ neadevĕrŭ, că Kulturegyleturile aleşuescŭ cu banĭ

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

Elemente şi temperamente.

Mai în sĕptĕmâna trecută primii dela o amică următórea scrisóre:

Scumpa mea! Când vei ceti aceste şire, vei ḑice: Eliza trebue că şĭ-a petrecutŭ érăşĭ bine şi aflându-se acum subt impresiunea acelorŭ momente, e în elementulŭ sĕu".

Care adecă, după părerea ta, este elementulŭ meu? Sĕ'ţĭ esplicŭ eu:

Precum natura mare consistă din patru elemente, astfelŭ şi naturelulŭ meu trebue sĕ fie alcătuitŭ totŭ din atâtea.

Acum ar rĕmâné numai a se constata, ce felŭ a fostŭ acelŭ unulŭ, din care s'au formatŭ celelalte trei?....

Când cugetŭ la teoria lui Thales, mĕ'nfiorŭ óre-cum. *Fi donc*[1]), acestŭ înţeleptŭ luase apa dreptŭ principiu alŭ tuturorŭ lucrurilorŭ. Ce mai ḑicĭ şi tu? Umeḑéla bĕtrânului din Milet de sigurŭ n'a fostŭ prototipulŭ celorlalte părţĭ constitutive ale naturelului meu.

Multe suntŭ doveḑile în privinţa acésta. In prima liniă, sĕ mărturisescŭ disgustulŭ ce mĕ cuprinde, când vĕdŭ că apa se descarcă de susŭ în formă de plóiă. Egoismulŭ meu trece aicĭ tóte marginele; nu iau în socotinţă bucuria bietului economŭ, carele póte o aşteptase ca pe o binecuvêntare cerescă, nu, eu am în vedere numai tina, nămolulŭ fără fundŭ ce se produce în urma ei pe uliţele rĕu pardosite ale oraşelului nostru. Mĕ cuprinde mila când vĕdŭ câte unŭ cavalerŭ ajungêndŭ în vre-unŭ salonŭ cu ghetele garnisite, încâtŭ nu mai giuescĭ[1]) a-lŭ mângăia spunêndu'i, că — deşi cavalerŭ *sans peur et sans repocher*,[2]) — totŭ e muritorŭ şi dumnealui şi totŭ ce e muritorŭ se cam nămolesce în oraşulŭ nostru..... măcar de ar umbla pe susŭ ca duhurile, şi atuncĭ totŭ s'ar afla unii, carĭ arŭ asvîrli cu câte unŭ sdrobŭ de tină în elŭ, écă aşa din sportŭ[3]) numai, ca sĕ'lŭ înegréscă înaintea lumii...

Dér sĕ revinŭ la elemente.

Eu aprobŭ teoria lui Heraclit; elŭ considera foculŭ dreptŭ principiu alŭ întregei creaţiunĭ. Ah, ce plăcere, ce bunăstare fisică şi morală cuprinde pe omŭ chiar şi la simpla noţiune a căldurii. In acéstă vreme de érnă nu numai că fantasia îţĭ înfăţişéză unŭ cabinetŭ parfumatŭ, lângă a cărui sobă, pe unŭ *chaise-longue*,[4]) zace a lene o tînĕră amică, cu gândurile pribegindŭ cine scie pe 'unde, dér închipuirea, ca unŭ caleidoscop, îţĭ mai presentă îndepărtate plaiurĭ încântătóre, cu palmĭ şi cedrii înalţĭ, unde vara nu încetă a domni..... Dér las' că astfelŭ de fenomene îţĭ potŭ umplea inima cu dorurĭ necurmate, carĭ nu s'ar potoli decâtŭ prin puterniculŭ şueratŭ alŭ locomotivei, firesce, după ce ţĭ-ai fi ocupatŭ locŭ în cupeu, ca sĕ nu rĕmâi cu dorŭ cu totŭ pe josŭ....

Din aceste vei admite, că am o sută şi o miie de cause a mĕ'nchina preceptelor de văpaie eraclitice.

In filosofia acésta amŭ puté sĕ urcămŭ la crearea lumii, precum amŭ puté sĕ trecemŭ la chestiile sociale şi culturale.

Aşa-i că sórele e unŭ globŭ de focŭ? Luminéză, încălḑesce; decĭ concepţiunea Dumneḑeirii e aprópe identică cu lumina şi căldura. Asemenea sórele platonicŭ, după care ar avé a se'nvêrti toţĭ ceilalţĭ sorĭ şi nenumĕrate stele în nesfîrşitulŭ spăţiu, n'ar puté fi altceva, decâtŭ unŭ felŭ de centru de putere creatóre adecă, acolo sĕ fie atelierulŭ naturii, maşina-motor ce pune totulŭ în mişcare. Trecĭ acum dela *macrocosm* la *microcosm*, afli în miniatură totŭ acea icónă; aicĭ inima e centrulŭ de pulsaţiune; caloriferulŭ inimei însĕ este — amorulŭ, fără de elŭ nu este căldură, nu este lumină în fiinţa nóstră. Nu înzadarŭ mitologia Grecilorŭ ḑice, că Eros a resfiratŭ ceţa chaotică din universŭ; éră religia dualistică persană pune pe Ormuzd, principiulŭ luminii şi alŭ dragostei, în continuă luptă cu Arihman, principiulŭ întunerecului şi alŭ urei. La creştinĭ totŭ aceste principii fură întrupate în ângerŭ şi demonŭ.

Veḑĭ că isvorulŭ luminei este unul şi acelaşĭ pretutindenea, numai rîurile carĭ îşĭ luară dela elŭ începutulŭ curgŭ în diferite direcţiunĭ.

Dér la naiba cu filosofia sterilă! Nu mĕ lasŭ a fi sedusă, nicĭ de panteiştĭ, nicĭ de darviniştĭ; sunt femee creştină şi încă ortodoxă, credŭ decĭ, că facerea lumii s'a efectuitŭ în şése ḑile, după

[1]) Românesce ar fi, deşi necomplectŭ: Uf! Mai potrivitŭ e nemţesculŭ: Pfui! — Red.

[1]) Biruescĭ.

[2]) Fără frică şi fără prihană. — Red.

[3]) Vorbă englezéscă: trecere de vreme, distracţiă.

[4]) Unŭ fotoliu lungŭ, la unŭ capĕtŭ ridicatŭ, pe care póte sta omulŭ lungitŭ ca în patŭ. — Red.

pe învĕțătorii noștri în interesulŭ maghiarisării?

E calumniă orĭ neadevĕrŭ, că se maghiariséză de cătră fișpanĭ numele țĕranilorŭ și numirile cómunelorŭ românescĭ, ca în Solnocŭ-Dobêca, cu ajutorulŭ societății istorice ungurescĭ?

E calumniă orĭ neadevĕrŭ, că poporului român îi este interḑis a-șĭ serba sĕrbătorile sale naționale istorice?

E calumniă orĭ neadevĕrŭ, că portulŭ românescŭ e persecutatŭ, cum s'a întêmplatŭ în Bistrița, pe la Têrnave și la Brașovŭ, décă pe elŭ figuréză colorile ardelenescĭ, că Românii suntŭ condamnațĭ, décă arboréză unŭ stégŭ în colorile ardelenescĭ?

Pressa nóstră nu face altceva, decâtŭ dă pe față aceste persecuțiunĭ și nedreptățirĭ, face ceea ce ḑice unica lege de pressă a lui Franciscŭ Deak, cum ḑice procurorulŭ: *nu minte.*

Pentru ce dér ḑiariștii înfundă temnițele? Și încă nu în casurĭ rarĭ, cum asemenea a afirmatŭ acusatorulŭ publicŭ, ci fórte desŭ, căcĭ multe suntŭ șépte procese de pressă intentate Românilorŭ într'unŭ singurŭ anŭ.

Le înfundă pentru că spunŭ adevĕrulŭ, pentru că cerŭ dreptate.

Nu pressa naționalităților compromite regimulŭ în afară, ci faptele lui nedrepte și ilegale îlŭ compromitŭ, și actele arbitrare și abusurile organelorŭ lui.

Și sĕ o scie regimulŭ și procurorii sĕi, că nu procesele de pressă vorŭ fi în stare sĕ ne abată vrodată dela împlinirea sfintei datorii de a apĕra drepturile poporului nostru, de a-lŭ feri de ilegalitățĭ, nedreptățirĭ și abusurĭ.

Și acésta o vomŭ face până când dreptatea va eși învingĕtóre, curmândŭ situațiunea tristă și anormală de adĭ și stabilindŭ deopotrivă pentru toțĭ egala îndreptățire politică și națională.

Fortificarea cóstei albanese.

Din Scutari se scriu următórele:

Se confirmă scirea despre fortificarea cóstei albanese. Guvernulŭ otomanŭ, fórte închietatŭ în ce privesce durata puterei sale în Albania, s'a decisŭ a construì fortificațiunĭ d'alungulŭ cóstei albanese, silindŭ populațiunea din Albania de susŭ și de josŭ la prestațiunĭ séu beilicurĭ pentru lucrurile de terasamentŭ.

Din garnisóna Scutari s'au trimisŭ la Durazzo doi oficerĭ, carĭ sĕ efectueze „Croquis"-urile topografice în orașŭ și împrejurime. Planulŭ s'a trimisŭ la Monastirŭ.

După cum se pare, sultanulŭ voiesce sĕ transforme orașulŭ Durazzo într'unŭ locŭ întăritŭ de rĕsboiu, care sĕ nu pótă fi luatŭ și sĕ fiă susceptibilŭ d'a eclipsa renumele Polei, Speziei, Toulonului și Wolwichului. Celŭ puținŭ astfelŭ a spusŭ în modŭ oficialŭ guvernatorulŭ generalŭ Bahry-pașa consulului italianŭ pentru a esplica refusulŭ stăruitorŭ opusŭ de guvernulŭ centralŭ cererei presintate de trei Italienĭ spre a obținé autorisațiunea ca sĕ facă unŭ cuptorŭ pentru fabricarea cărămiḑilorŭ împrejurulŭ orașului Durazzo.

Ómenii suntŭ însĕ curioșĭ sĕ scie de unde va lua seraskieratulŭ banii necesarĭ pentru nisce lucrărĭ de apĕrare atâtŭ de importante.

Protestulŭ reginei Natalia.

„Le Temps" a primitŭ din Bucuresci textulŭ protestului pe care l'a înaintatŭ regina Natalia sinodului generalŭ alŭ bisericei române. Regina contestă legalitatea actului de divorțŭ, emanatŭ dela mitropolitulŭ sêrbŭ, și-lŭ numesce unŭ actŭ de servilismŭ pĕcătosŭ. După canónele bisericei sêrbescĭ autoritatea bisericéscă supremă este sfântulŭ sinodŭ și nu mitropolitulŭ, care este purŭ și simplu episcopŭ, primulŭ între egalĭ îndreptățițĭ. Regina aruncă dela sine tótă rĕspunderea pentru ivirea conflictului conjugalŭ și declară, că ea se consideră ca fiindŭ în posesiunea tuturorŭ drepturilorŭ ce i-se cuvinŭ ca regină și nu ca soțiă divorțată, de-óre-ce divorțulŭ, astfelŭ cum a fostŭ pronunțatŭ, este lipsitŭ de consacrarea și valórea legală. Tot-odată regina promite sĕ nu facă nimicŭ ce ar puté vătĕma pe regele séu ar putea strica binelui dinastiei și alŭ patriei sêrbescĭ, de óre-ce ea este gata sĕ sacrifice totulŭ pe altarulŭ patriei. „In fine orĭ-câtŭ de marĭ ar fi durerile nóstre, încheiă regina", pe viitorŭ le vomŭ suporta în tăcere pentru că iubirea nóstră de patriă este multŭ mai mare decâtŭ sentimentulŭ nedreptăței ce nĭ-s'a făcutŭ."

SCIRILE ḐILEI.

Adunarea generală estraordinară a Asociațiunei pentru sprijinirea învĕțăceilorŭ și Sodalilorŭ românĭ meseriașĭ s'a ținutŭ în 7 (19) Noemvre a. c. Președintele a deschisŭ adunarea generală printr'unŭ cuvêntŭ potrivitŭ și apoi s'a trecutŭ la discusiunea obiectelorŭ puse la ordinea ḑilei. Din incidentulŭ, că adunarea generală s'a ținutŭ tocmai în preḑiua onomastică a generoșilorŭ fundatorĭ ai Associațiunei acesteia, adunarea generală a luatŭ conclusŭ, ca generoșii fundatorĭ soții Mihailŭ și Elisa V. Stroescu sĕ fiă felicitațĭ prin președintele în numele adunării generale. Venindŭ la pertractare obiectele puse în ordinea de ḑi: „Cum s'ar putea înmulți meseriașii românĭ și cum s'arŭ putea asigura ocupațiunea lorŭ?" d-lŭ Dr. I. Bozoceanu propune și adunarea generală a luatŭ conclusŭ: „Din considerațiune, că n'au pututŭ lua parte mulțĭ membri la adunarea acésta se decide: ca obiectele puse la ordine sĕ se pertracteze în adunarea generală ordinară din Ianuarie a. v." Cu acestea s'a declaratŭ adunarea generală de închisă.

* *

Rĕscumpĕrarea regaliilorŭ de cârciumăritŭ în fostulŭ confiniu militarŭ bănățeanŭ, ale cărora jumĕtate veniturĭ anuale au fostŭ dăruite de Maiestatea Sa monarchulŭ cu ocasiunea provincialisării comunelorŭ politice spre mai buna lorŭ consolidare, după o descoperire a ministrului președinte și de finanțe Colomanŭ Tisza, se va efectui astfelŭ, că guvernulŭ va respecta dreptulŭ comunelorŭ din fostulŭ confiniu militarŭ bănățeanŭ și prin urmare cu ocasiunea rĕscumpĕrării regaliilorŭ va da comunelorŭ îndreptățite: séu jumĕtate din interesele anuale ale capitalului de rĕscumpĕrare, séu jumĕtate din venitulŭ anualŭ ce va incurge în cassa statului din monopolulŭ beuturilorŭ. Guvernulŭ până acum n'a hotărîtŭ, care dintre aceste două modalitățĭ sĕ se aplice în comunele din cestiune.

* *

D-na *Ecaterina I. Rădulescu* născ. *Munteanu* s'a făcutŭ membră fundatóre a „Reuniunei femeilorŭ vĕduve din Brașovŭ și provincia", înscriindu-se cu frumósa sumă de 40 fl. Ce binefacere ar fi pentru reuniune, alŭ cărui scopŭ e ajutorarea vĕduvelorŭ sĕrmane, décă fapta d-nei Rădulescu ar afla câtŭ de multe imitatóre!

* *

Cetimŭ în „Fóia Diecesană" din Caransebeșŭ, că d-lŭ generalŭ c. r. *Teodorŭ Seracinŭ*, cercetândŭ pe sora Ilustrității Sale, se află în Caransebeșŭ, unde a rĕmasŭ numai vre-o 3—4 ḑile, reîntorcêndu-se apoi prin Budapesta séu Viena la Cernăuțĭ. In onórea d-lui generalŭ, Preasfinția Sa părintele episcopŭ diecesanŭ Ioanŭ Popasu a datŭ Miercurĭ în sĕptĕmâna trecută unŭ prânḑŭ de gală, la care au fostŭ învitațĭ mai mulțĭ honorațiorĭ din Caransebeșŭ.

* *

Artista română Irena de Vladaia s'a angagiatŭ pentru sesonulŭ carnevalului la teatrulŭ Ristori din Verona (Italia), după care apoi va cânta la teatrulŭ Manzoni din Milano.

* *

Academia ortodoxă pentru literatură, retorică și musica bisericéscă în Cernăuțĭ s'a constituitŭ pentru anulŭ scolasticŭ 1888/9 în ședința sa din 4/16 Noemvre în următorulŭ modŭ: Presidentŭ alŭ academiei: Victorŭ Zaharoschi-Zaharescu; secretarŭ de esterne: Teodorŭ Const. Petrucŭ; secretarŭ de interne: Onofreiu Malcinschi; Comisiunea secțiunei literar-retorice: Preses alŭ secțiunei și vice-preș. I. alŭ acad. Dim. cav. de Zapa; bibliotecarŭ: Vasile cav. de Volcinschi; economŭ: Titu Popescu. Comisiunea secțiunei musicale: Pres. al secț. și vice-preș. II alŭ acad.: Lazarŭ Grigorovicĭ; cassarŭ: Ilie P. Berlinschi; controlorŭ: Dionisie Ieremiciucŭ. Comisiunea revĕḑĕtóre: Ioanŭ Voloșciucŭ; Vasile Lucanŭ; Mihaiu Bocca, toțĭ auḑitorĭ de teologiă și alumnĭ seminarialĭ.

* *

In comuna rurală Bârza din județulŭ Doljŭ în România a apărutŭ unŭ ḑiarŭ cu numele *„Dorobanțulŭ victoriosŭ"*, „organŭ ruralŭ alŭ eroilorŭ dela Plevna, Grivița, Smârdanŭ, Rahova, Vidinŭ". Ḑiarulŭ este menitŭ mai cu sémă pentru populațiunea rurală.

* *

„Românulu" i se afirmă, că *partisanii Reginei Natalia* din Belgradŭ pregătescŭ o miscare în întrega țéră, favorabilă Reginei.

* *

Facultatea de medicină din Bucurescĭ e fórte cercetată în anulŭ acesta. Mai mulțĭ *oficerĭ bulgarĭ* s'au înscrisŭ ca ascultătorĭ, urmândŭ cursurile acelei facultățĭ.

* *

Săpându-se la țĕrmulŭ pĕrîului Bohalnița din districtulŭ Iașĭ, s'a găsitŭ în lutŭ o *ḑeiță de bronzŭ*, care se va preda museului.

Cestiunea maghiarisării în dieta ungurescă.

(Urmare și fine.)

Colomanŭ Tisza: (S'auḑimŭ! S'auḑimŭ!) Mai nainte de tóte, celŭ puținŭ într'o privință, (S'auḑimŭ! S'auḑimŭ!) trebue sĕ iau în apĕrare pe d-lŭ deputatŭ antevorbitorŭ. Eu totdéuna sunt cu recunoscință, când cineva nisuesce sĕ ajungă la unŭ scopŭ cu mijlóce acomodate și cu consciință de sine. Scopulŭ la care elŭ a nisuitŭ sĕ ajungă a fostŭ, ca în afară, unde nu se cunoscŭ raporturile nóstre, sĕ propage ură (Adevĕratŭ!) contra rassei maghiare și contra Ungariei (Adevĕratŭ! Asa este! în stânga). Elŭ nisuesce la ajungerea acestui scopŭ cu cele mai acomodate mijlóce după ale lui vederĭ. (Aprobărĭ în drépta.)

Dér și din altŭ punctŭ de vedere îlŭ iau în apĕrare. D-lŭ președinte sĕ'mĭ ierte, dér nu este adevĕratŭ, că n'ar fi vorbitŭ despre regale; elŭ despre regale a vorbitŭ, fiindcă a voitŭ sĕ mulțuméscă atâtŭ guvernului ungurescŭ, câtŭ și dietei ungurescĭ pentru bunĕtatea — căcĭ déră nicĭ elŭ însușĭ nu le va disputa acestora dreptulŭ necondiționatŭ de a supune dărei de venitŭ pe beuturĭ întregŭ teritoriulŭ țĕrei — ḑicŭ, a voitŭ sĕ ne mulțăméscă pentru bunĕtatea, că n'amŭ datŭ atențiune împrejurărei, că pe pămêntulŭ săsescŭ nicĭodată n'au esistatŭ regalii — măcarcă aicĭ e vorba de rĕscumpĕrarea regaliilorŭ — și că după dreptate, décă țéra n'ar fi voitŭ sĕ mĕsóre fiăcărei părțĭ cu mĕsură egală, ar fi pututŭ introduce acolo monopolulŭ fără nicĭ o despăgubire. (Viue aprobărĭ). Pentru acésta a voitŭ sĕ mulțăméscă d-lŭ deputatŭ. (Aprobare.)

Altmintrelea ce privesce meritulŭ lucrului, e pagubă a mai strica vorbele

---

care a urmatŭ drăgălașa ḑiuă de odichnă a Duminecii. Oh! eu adorŭ Duminecile!.. Par'că 'țĭ vĕdŭ surisulŭ tĕu rĕutăciosŭ; cugețĭ numai decâtŭ, că omului numai de lene îi placŭ sĕrbătorile...

Acum, după ce țĭ-am analisatŭ încâtva elementulŭ fundamentalŭ alŭ ființei mele — în urma cărei analisărĭ tu îțĭ vei închipui cu gróză, póte, că eu sunt o salamandră*) ce prospereazĕ numai în flacărĭ — sĕ vedemŭ care este elementulŭ tĕu?

Pe tine și alte prietine v'am vĕḑutŭ adesea făcêndŭ mutre sarbede în împrejurărĭ fórte hazlie. In seculul acesta alŭ pessimismului devenițĭ și voi pesimiste. De pildă Letiția Soreanŭ, una din cele mai vrednice, deveni cu desĕvêrșire apatică, după ce s'a înșelatŭ în societatea ómenilorŭ; ér Gabriela Veseleanŭ, numai cu numele așa, veselă însĕ nu e, ci sufere mereu de spleen**) ca o fiică a Albionului.

Fără multă bătaiă de capŭ eu ghicescŭ, că tu escĭ creată din — *țĕrînă*, după cum ḑice biblia, de aicĭ gravitatea, pedanteria ta; . . . ér Letiția Soreanŭ, subțirică, ușóră, cu ilusiunĭ înalte, are de elementŭ predominantŭ — *aerulŭ*, ca și silfidele. Pe lângă acésta trebue și voi sĕ avețĭ în naturelulŭ vostru încă o dosă de *mixtură* din celelalte elemente, pentru ca sĕ fițĭ așa, *precum unei femei* — după erurile d-lui Valeriu Florianŭ — cade-se a fi, adecă de unŭ *temperamentŭ amestecatŭ*, sanguinico-sanguinicŭ, sanguinico-colericŭ orĭ melancolico-colerico-sanguinicŭ, c'unŭ cuvêntŭ, *tutti-frutti*, din care însĕ *sanguinico* nu póte lipsi, întocmai precum nu póte lipsi *șampania* dela unŭ prânḑŭ bunŭ!...

Apropos de temperamente. Cetit-ai în nrii din 6 și 7 Oct. n. ai „Gazetei", cumcă chiar și legumele au temperamentŭ? Veḑĭ, aflu de mare folosŭ, ca o gospodăriță bună sĕ se ocupe mai cu deamĕruntulŭ cu studiarea acestorŭ lucrurĭ, ca sĕ cunóscă firea zarzavatelorŭ ce le bagă în ólă ca sĕ férbă; mai scii soro, décă nu cumva din nepricepere în acéstă materiă provinŭ uneorĭ certele căsĕtoriților?!... Am cunoscutŭ o păreche de ómenĭ, se iubeau ca doi porumbei, cu tóte acestea, în decursulŭ prânḑului se disputau vehementŭ adesea, nu e mirare, sălata lor favorită era — colericul țelina (zeller) Décă prefereau ei crastavețĭ carĭ — după recentele descoperirĭ — au temperamentulŭ celŭ mai flegmaticŭ din lume, póte că certele nu isbucneau între tinĕra păreche... Iată avantagiulŭ ce arŭ resulta din studiulŭ amintitŭ.

Din parte-mĭ, orĭ-ce obiectŭ vĕḑŭ acum, îndată mĕ gândescŭ: óre de ce temperamentŭ sĕ fiă?...

Dér e vremea sĕ încheiu *tractatulŭ* meu..., cu atâtŭ mai vêrtosŭ, că începŭ a simți deja efectulŭ acelui *mixtum-compositum* alŭ temperamentului femeescŭ, în urma căruia, fără transițiune și fără nicĭ unŭ motivŭ par'că d'odată devenii seriósă și întristată... Privindŭ însĕ pe ferésträ, aflai la momentŭ causa consternării mele, — adecă elementulŭ lui Thales se varsă cu furiă din ceriu.

Adio dér, căcĭ mĭ-e teamă, că continuândŭ pe aceastĕ córdă, o sĕ mĕ fac și eu melancolică ca unŭ — ploierŭ.

Lucreția C. Olariu.

*) Unŭ reptilŭ-amfibiu, despre care se credea în vechime că póte trăi în focŭ. — Red.

**) Citesce: splin, vorbă englesécă, prin care se 'nsemnéză o bólă sufletéscă, ce constă în a avé desgustŭ mare de viĕță. — Red.

cu acésta. (Viue aprobărĭ.) Nu pentru prima oră a făcut'o acésta d-lŭ deputatŭ, o va mai face și de altă-dată, vomŭ ceti în diarele nemțescĭ frumoșii articulĭ scrișĭ în contra Ungariei, nu vomŭ face întrebare, cine i-a scrisŭ. (Așa este!) dér după aceia îlŭ vomŭ judeca așa, precum merită. (Viue aprobărĭ.)

Una însĕ trebue s'o spunŭ, și acésta este, că d-lŭ deputatŭ Busbach din punctulŭ de vedere alŭ maghiarisărei n'a vorbitŭ despre forță, ci s'a provocatŭ la maghiarisare numai ca la unŭ meritŭ alŭ activitățiĭ sociale din capitală. (Adevĕratŭ! Așa este!) Dér, ca în țéra, în care fiăcare naționalitate are dreptulŭ a se îngriji de desvoltarea sa, tocmai Maghiarului sĕ nu-i fiă permisŭ (Viue aprobărĭ) a-șĭ desvolta prestigiile naționalităţii sale și pe cale socială și sĕ nu se pótă considera ca meritŭ la casŭ décă s'a făcutŭ și unde s'a făcutŭ pe cale socială (Aprobărĭ), acésta, mĕ rogŭ de iertare, acésta stă în contradicere nu numai cu dreptatea, ci și cu mintea sănĕtósă. (Viue aprobărĭ generale.) Eu — și cu acésta îmĭ și terminezŭ acéstă parte a vorbirei mele — nu potŭ decâtŭ sĕ-mĭ esprimŭ părerea de rĕu, că o rassă de poporŭ aflătóre în patria nóstră — care la totŭ casulŭ dispune de multe însușirĭ eminente, cum suntŭ Sașii din Ardélŭ, — prin astfeliu de vorbirĭ ale unorŭ asemenĭ nefericițĭ bărbațĭ conducĕtorĭ (Aprobărĭ) devine urîciósă și se presentă ca și cum ar fi unŭ dușmanŭ alŭ statului maghiarŭ, (Adevĕratŭ! Așa este) măcarcă sunt convinsŭ, că décă conducĕtorii aceștia n'arŭ bate fără causă clopotulŭ într'o dungă, acelŭ poporŭ iubitorŭ de lucru în vecĭ n'ar face altă, decâtŭ șĭ-ar împlini cu credință datorința (Viue aprobărĭ) față cu acea patriă, în care *nicĭ* din punctŭ de vedere alŭ naționalității n'a fostŭ încă niciodată espusŭ nicĭ la unŭ feliu de persecuțiune. (Viue aprobărĭ generale.)

Eu credŭ așadéră, că acușa vorŭ trece timpurile acestea (S'audimŭ! S'audimŭ!), nu vorŭ fi ascultate în vecĭ cuvintele profeților falșĭ (Adevĕratŭ! Așa este!), și atuncĭ nu numai dieta, ci în genere disŭ viéța, așa va trece la ordinea dilei peste cele dise aci de d-lŭ deputatŭ, încâtŭ vorŭ uita chiar și de numele acestorŭ conducĕtorĭ. (Viue aprobărĭ generale.)

Causa parochielorŭ mixte române-sêrbe.

Aradŭ, 12/24 nov. 1888.

(Urmare și fine).

Pre aceste motive, judecătoria acésta a treia, când sĕ înparte valórea averii bisericescĭ, a socotitŭ, că numĕrulŭ sufletelorŭ are sĕ-lŭ aplice de proporțiune séu cheiă, precum s'a stabilitŭ în învoirea A. a. subscrisă și de delegații congresului bisericescŭ sêrbescŭ, și conformŭ conscripțiunei oficialĭ C. a. din anulŭ 1866, ce acusații sêrbĭ încă au primit'o de basă la 1872 după atestarea sub. O. și care conscripțiune, prin urmare, și acum aicĭ a trebuitŭ sĕ se iée de basă, Sêrbii facŭ $1/6$ și Românii $5/6$ părțĭ din comuna bisericéscă gr. or. în Chinesŭ, și acéstă proporțiune numerică n'au derimat'o esențialminte nicĭ conscripțiunile oficialĭ ulteriorĭ din anii 1873 și 1880.

Fondulŭ bisericei încă s'a lăsatŭ neînpărțitŭ în posesiunea actorilorŭ românĭ, cu acea sarcină, ca din prețulŭ de estimațiune $1/6$ parte s'o plătéscă în banĭ Sêrbilorŭ acusațĭ. Pentru-că acelŭ fondŭ (séu cóla de carte funduară) este o apartenință a bisericei, și Sêrbii nu arŭ puté sĕ-șĭ zidéscă loru-șĭ biserică pe $1/6$ parte din acela, séu décă arŭ zidi: acésta ar da ansă la conturbarea reciprocă în cultulŭ dumnedeescŭ, la frecărĭ perpetue și la certe.

Suma de banĭ, depusă la institutulŭ de creditŭ „Timișana“, este avere bisericéscă; sĕ póte împărți fără nicĭ o greutate; și cu privința la proporțiunea împărțirii au sĕ se aplice acele-șĭ dispusețiunĭ, că la cealaltă avere bisericéscă.

Dér altă considerațiune se recere pentru cele trei sessiunĭ preoțescĭ, a căroră origine se póte cerca înderĕtŭ până la donațiunea domniei de pămĕntŭ, respective până la fondațiunea spre scopulŭ acela, ca sĕ servéscă de basă pentru susținerea alŭ lorŭ doi preoțĭ (unulŭ preotŭ românŭ și altulŭ preotŭ sêrbŭ). Au și fostŭ totdéuna și suntŭ astădĭ încă în Chinesŭ unŭ preotŭ sêrbŭ și unŭ preotŭ românŭ, carĭ au poședutŭ și poședŭ cele 3 sessiunĭ, egalŭ împărțite între dênșii, și când Românii, cei în majoritate precumpănitóre, au suferitŭ acésta fără a ridica o reclamațiune: prin acésta au recunoscutŭ dreptulŭ egalŭ alŭ preotului sêrbescŭ. Prin urmare, în acéstă privință, au trebuitŭ aprobate dispositiunile din sentințele judecătorielorŭ inferiorĭ, carĭ dispusețiunĭ corespundŭ și possessiunei faptice.

La împărțirea averii scolare — în lipsă de verĭ ce datŭ, carele ar puté sĕ ne conducă înderetŭ la origine — a trebuitŭ sĕ se iée în socotință de o parte, că după O., este avere comună, éră de altă parte sĕ se *iée* în socotință menițiunea acelei averĭ, carea adecă este pentru susținerea scolilorŭ și a învĕțătorilorŭ la Românĭ și Sêrbĭ, și pentru lipsele ce se ivescŭ pe calea desvoltării. Suntŭ în Chinesŭ dóuĕ scolĭ române și una sêrbă, doi învĕțătorĭ românĭ și unulŭ sêrbŭ, a căror susținere până acuma încă a fostŭ o sarcină a comunei bisericescĭ. In conformitate cu acestea, de cheiă la împărțire a trebuitŭ sĕ se stabiléscă proporțiunea de $2/3$ în favórea Românilorŭ și $1/3$ în favórea Sêrbilorŭ. Aicĭ a trebuitŭ sĕ se iée în considerare și aceea, cumcă edificiele școlare și apartenințele acestora, — de după dechiarațiunea măiestrilorŭ, carĭ au fostŭ consultațĭ la ocasiunea oculatei judecătorescĭ, — nu se puteau împărți în natură într'unŭ modŭ corespundĕtorŭ, însĕ nimica nu împedecă împărțirea fênațului și a grădinei suplinitóre. Dreptŭ aceea, poporațiunea acusatóre română, căreia rĕmânŭ în natură și întregĭ edificiile școlare și apartinĕtóre acestora, ce le posede și acuma eschisivŭ, se îndatorește a plăti poporațiunei incusate sêrbe $1/3$ parte din prețulŭ estimațiunei acelora, pre când pentru împărțirea în natură a fênațului și a grădinei suplinitóre, de după proporțiunea stabilită, se îndrumă la procedura de esecuțiune.

In privința celorŭ cuprinse mai susŭ în punctulŭ III la partea dispositivă din sentința de față, se susținŭ neatinse sentințele judecătoriilorŭ inferiorĭ, pentru că în privința acelora nicĭ o partidă n'a ridicatŭ apelațiune.

Dispositiunea cuprinsă mai susŭ în punctulŭ IV este motivată prin aceea, că amêndouĕ partidele au interesulŭ sĕ ajungă câtŭ mai curêndŭ la o stare regulată și definitivă, și suma de rĕscumpărare redusă aicĭ póte comuna bisericéscă acusatóre română s'o plătéscă în decursŭ de 3 anĭ fără mare îngreunare; éră acusata comună bisericéscă sêrbă póte pretinde cu dreptulŭ asigurarea ipotecară a sumei aceleia; și amêndouĕ părțile au dreptŭ ca sĕ incorporeze la cartea funduală dreptulŭ lorŭ de proprietate la nemobile, precum li s'a adjudecatŭ.

In fine, curmarea reciprocă a speselorŭ de procesŭ o motivéză circumstanțele procesului și pentru că, întru câtva, amêndouĕ părțile au căḑutŭ cu causa lorŭ.

Budapesta, 21 Septemvre 1888.

Nr. $\frac{35,238.}{1888.}$

Decisŭ.

Se dispune ca acéstă sentință dela judecătoria a treia, sĕ se comunice în formă autentică cu representanții partidelorŭ.

Budapesta, 16 Octomvre 1888.

Despărțĕmêntulŭ civilŭ dela tribunalulŭ reg. din Budapesta.

Concurse pentru stipendiĭ și ajutóre din fundațiunea „Andronicŭ“.

Din fundațiunea Andronică suntŭ a se conferi *pe anulŭ 1889* mai multe stipendii pentru tinerĭ, carĭ au intențiunea a se aplica ca *novițĭ* la *meserie* și *industrie*, precum și pentru învĕțăceii *aplicațĭ* deja la meserie și industrie; de asemenea mai multe ajutóre pentru învĕțăceĭ, carĭ au devenitŭ *sodalĭ* (calfe) în decursulŭ *anului 1888*, și pentru sodalii, carĭ suntŭ în condițiunile recerute de a se face *măestri*.

Toțĭ, carĭ voescŭ a concurge la aceste stipendiĭ și ajutóre, trebue sĕ dovedéscă:

a) prin atestatulŭ de botezŭ, că suntŭ greco-orientalĭ românĭ din Transilvania;

b) prin atestatulŭ oficiului comunalŭ (primăriei) starea averei proprie și a părințilorŭ;

c) prin atestatulŭ oficiului parochialŭ, la care aparține concurentulŭ séu familia concurentului: décă trăescŭ părinții, câțĭ copii minorenĭ suntŭ în familie și câțĭ din aceștia umblă la școlă; décă petentulŭ este căsătoritŭ și starea familiei sale.

În specialŭ tinerii, carĭ au intențiunea a se aplica ca *novițĭ* la meserie și concurgŭ la unŭ stipendiu, afară de recerințele generale indicate mai susŭ, trebue sĕ întrunéscă și următórele condițiunĭ:

1. Sĕ nu fiă mai tinerĭ de 12 anĭ.

2. Sĕ fi cercetatŭ cu succesŭ bunŭ școla poporală, ceea-ce este a se dovedi prin atestate școlare.

3. Sĕ fi încheiatŭ contractŭ cu măestrulŭ conformŭ §-lui 61 alŭ legei industriale (art. de lege XVII: 1888), ceeace se va dovedi prin așternerea contractului în originalŭ séu în copiă legalisată.

Invĕțăceii aplicațĭ deja la meserie séu la industrie, carĭ concurgŭ la unŭ stipendiu, afară de recerințele generale, trebue sĕ mai întrunéscă și următórele condițiunĭ:

1. Sĕ fie angagiațĭ la vre-unŭ mĕestru, cu contractŭ, care sĕ se alăture la cerere.

2. Sĕ aibă purtare bună dovedită cu atestatŭ dela măestrii, la carĭ au fostŭ și suntŭ în învĕțătură.

Sodalii, carĭ concurgŭ la vre-unŭ ajutorŭ, afară de recerințele generale, trebue sĕ întrunéscă următórele condițiunĭ:

1. Sĕ fie terminatŭ periodulŭ de învĕțătură în decursulŭ anului 1888, ceea ce se va dovedi prin atestatulŭ autorității industriale conformŭ §-lui 67 din art. de lege XVII: 1884.

Sĕ se arate un sporŭ și o purtare bună, ceea-ce se va dovedi prin atestatulŭ măestrului, eventualŭ prin cartea de lucru (§ 99 din legea citată).

3. Sĕ arate ce limbĭ sciu vorbi și scrie (atestatŭ dela măestru) și décă aparținŭ ca membri la vre-o reuniune de meseriașĭ (certificatŭ dela reuniune.)

Sodalii, carĭ concurgŭ la vre-unŭ ajutorŭ, pentru a se face măestrii, au sĕ întruneascá, afară de recerințele generale, încă următórele condițiunĭ:

1. Sĕ fie provĕdețĭ cu certificatulŭ de măestru.

2. Sĕ fi lucratŭ celŭ puținŭ *șése anĭ* consecutivĭ ca sodalŭ, ceea-ce se va dovedi prin atestatele măestrilorŭ, la carĭ au lucratŭ.

3. In cerere sĕ se arate anume, unde voescŭ a sĕ aședa ca măestri, și ce felŭ de mijlóce bănescĭ mai au pentru a-șĭ începe meseria pe socoteala lorŭ; asemenea sĕ producă și alte documente recomandatóre.

Dela toțĭ concurențiĭ de orĭ-ce categoriă se recere, ca cererile sĕ fiă scrise și subscrise *cu mâna lorŭ propriă*, și adresate deadreptulŭ consistoriului archidiecesanŭ greco-orientalŭ din Sibiiu; cererile au sĕ între aicĭ celŭ multŭ până la *31 Decemvre 1888 stilŭ vechiu.*

On. D. Preoțĭ suntŭ rugațĭ sĕ fiă de ajutorŭ Părinților, carĭ au copii la meserii, ca sĕ puie actele cerute la suplică și sĕ o dea din vreme On.-lui Oficiuprotopopescu spre a o trimite, séu sĕ o trimită deadreptulŭ la Sibiiu.

Congresulŭ de tuberculose.

Raportulŭ d-lui Dr. Z. Petrescu asupralucrărilorŭ ântéiului congres pentru studiulŭ tuberculosei, ținută la Parisŭ dela 25—31 Iulie 1888.

(Urmare. *)

VII. Mijlócele profilactice si curative ale diferitelorŭ forme de tuberculosă.

Atâtŭ igiena terapeutică, câtŭ și terapeutica medico-chirurgicală suntŭ încă fórte limitate în acțiunea lorŭ profilactică séu curativă în contra tuberculosei.

Nu s'a găsitŭ încă mijloculŭ radicalŭ prin care s'ar putea preveni séu combate tuberculosa experimentală, și prin urmare nicĭ cea ereditară, nicĭ cea dobândită în timpulŭ vieței. Metoda profilactică séu curativă prin atenuațiă de virus séu prin antidotŭ chimicŭ, cum se practică astădĭ în contra turbărei și póte în curêndŭ în contra colerei, după cum pretinde Gamalia din Odessa, n'a datŭ încă unŭ resultatŭ positivŭ în contra tuberculosei.

Arloing și Nocard credŭ deja în natura atenuată a baccilului tuberculosŭ ca agentŭ provocătorŭ alŭ scrufulosei. După dênșii scrufulosa ar fi o formă atenuată de tuberculosă, deși ea ar puté fi atribuită mai multŭ unei resistențe organice individuale.

In așteptarea descoperirei tratamentului antituberculosŭ cu virus atenuatŭ prin cultură, séu inoculațiunĭ succesive pe animale de aceeașĭ séu diferite specii, atâtŭ medicii câtŭ și chirurgiĭ se întrecŭ în a relata casurĭ de ameliorărĭ și chiar de vindecărĭ ale diferitelorŭ forme de tuberculosă prin diferite substanțe medicamentuóse.

Chirurgii au relatatŭ casurĭ de vindecărĭ de tuberculosă locală, înainte de generalisare. Mijlócele cele mai eficace în contra tuberculosei locale, au fostŭ cele relatate de către Chauveau, Baretta, Verneuil, Redard și Richelot din Parisŭ, Turquomiam din Scutari și Wargas din Madridŭ.

Aceștĭ chirurgĭ au susținutŭ cu fapte clinice, că o tuberculosă locală (tuberculŭ anatomicŭ, abscesŭ rece tuberculosŭ, adenită tuberculosă, sinovită séu artrită tuberculosă) atacată imediatŭ la începutulŭ ei cu termocauterulŭ și cu eterulŭ iodoformatŭ, séu distrusă, excisată totalmente și apoi cauterisată, póte fi oprită în evoluțiunea ei ulterióră în modŭ definitivŭ. Basațĭ pe resultatele lorŭ clinice ei au propusŭ urmărirea acestorŭ tuberculose locale, cu excisiunea séu grataginŭ și cu cauterisațiunea termică séu iodoformică, tóte organele unde se vorŭ manifesta, chiar în plămânĭ și în cerebru.

Medicii, asemenea, au adusŭ multe fapte constătătóre despre acțiunea antituberculósă a medicamentelorŭ antiseptice, antifermentescibile séu microbicide aplicate directŭ, prin inhalațiunĭ, în contra tuberculosei pulmonare, séu indirectŭ, prin metoda digestivă și mai alesŭ prin metoda ipodermică, în contra tuberculosei generalisate.

(Va urma.)

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS“.

(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pesta.)

Bruxella, 29 Noemvre. Mișcarea lucrătorilorŭ din Belgia sudică ia dimensiunĭ amenințătóre.

Belgradŭ, 29 Noemvre. In urma multelorŭ plângerĭ contra alegerilorŭ de delegațĭ, tóte alegerile au fostŭ anulate din până acum ordinulŭ Regelui. Nouĕle alegerĭ se vorŭ face la 16 Decemvre. Pentru asigurarea libertății alegerilorŭ s'a numitŭ pentru fiecare cercŭ electoralŭ câte o comisiune, care constă din câte trei membri aparținetorĭ tuturorŭ partidelorŭ. Scupcina se 'ntrunesce la 23 Decemvre.

Cursulŭ pieței Brașovŭ

din 28 Noemvre st. n. 1888.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.25	Vênd.	9.28
Argintŭ românescŭ .	„	9.20	„	9.25
Napoleon-d'orĭ . . .	„	9.65	„	9.67
Lire turcescĭ . . .	„	10.92	„	10.95
Imperialĭ	„	9.92	„	9.95
Galbinĭ	„	5.70	„	5.72
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.—	„	98.50
Ruble rusescĭ . . .	„	122.—	„	123.—
Discontulŭ	6½—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 28 Noemvre st. n. 1888.

Renta de aurŭ 4%	100.60
Renta de hârtiă 5%	91.85
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare .	144.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) . .	98.20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) . .	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) . .	117.—
Bonurĭ rurale ungare	104.50
Bonurĭ cu clasa de sortare	104.50
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timișŭ . . .	104.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale transilvane	104.—
Bonurĭ croato-slavone	104.50
Renta de hârtiă austriacă	81.75
Renta de argintŭ austriacă	82.40
Renta de aurŭ austriacă	109.40
Losurĭ din 1860	139.70
Acțiunile băncei austro-ungare . . .	876.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungar. .	299.30
Acțiunile băncei de creditŭ austr. .	304.30
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.78
Napoleon-d'orĭ	9.66
Mărcĭ 100 împ. germane	59.82½
Londra 10 Livres sterlinge	121.95

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Sosirea și plecarea trenurilorŭ și postelorŭ în Brașovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Brașovŭ la Pesta

Trenulŭ de persóne Nr. 307: 7 óre 10 de minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 4 óre 10 minute diminéța.

2. Dela Brașovŭ la Bucuresci:

Trenulŭ mixtŭ Nr, 318: 1 oră 55 minute după améḍĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Pesta la Brașovŭ:

Trenulŭ de persóne Nr. 308: 9 óre 46 minute înainte de améḍĭ.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 316: 9 óre 52 minute séra.

2. Dela Bucurecĭ la Brașovŭ:

Trenulŭ mixtŭ Nr. 317: 2 óre 32 minute după améḍĭ.

A. Plecarea postelorŭ.

a) Dela Brașovŭ la *Rêșnovŭ-Zĕrnescĭ-Branŭ*: 12 óre 30 m. după améḍĭ.
b) „ „ „ *Zizinŭ:* 4 óre după améḍĭ.
c) „ „ în *Săcuime* [S. Georgĭ]: 1 óră 30 minute nóptea.
d) „ „ la *Făgărașŭ:* 4 óre diminéța.
e) „ „ la *Săcele:* 4 óre diminéța.

B. Sosirea postelorŭ:

a) Dela *Rêșnovŭ-Zĕrnescĭ-Branŭ* la Brașovŭ: 10 óre înainte de améḍĭ
b) „ *Zizinŭ* la Brașovŭ: 9 óre a. m.
c) Din *Săcuime* la Brașovŭ: 6 óre séra.
d) „ *Făgărașŭ* la Brașovŭ: 2 óre diminéța.
e) „ *Săcele* la Brașovŭ: 6 óre 30 minute séra.

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ